

Svjetlo i sjena

O umjetničkoj fotografiji Dražena Zetića s temom Bokokotorski zaljev – zaljev hrvatskih svetaca

Nevenka Nekić

Umjetnost fotografije stara je više od 150 godina. Koliko je užitaka pružila u tom razdoblju, znaju zaljubljenici u to magično oko kamere koje bilježi i zaustavlja život što je nestao, prohujao u vremenu i prostoru. Nije fotografija samo dokument, ona je i to, ali čim uhvati onaj diskurs reflektivnog, mističnog, snovitog ili tajnovitog, fotografski se zapis pretvara u solilokvij snimatelja, u priču, problematizira topos (pejzaž), sugerira vrijeme kao četvrtu dimenziju, odaje se gotovo sakralnom pokušaju tajnovitih namjera sačuvanja onoga što je bilo.

Autor ovog fotografskog artizma, Dražen Zetić, tematski se veže za prostor Bokokotorskoga zaljeva, tragajući ne samo za veličanstvom planinskih gromada koje se ogledaju u moru, nego i za naoko beznačajnim partikulicama ruzinaste ljepote: olinjaloga kajića, zahrđaloga lanca, prozora otpalih škura, nagrizenoga kamenog stupovlja, smečkastih kaleža ili keramičke posude koja podsjeća na mrtve prirode majstora Chardina.

Sklonost ovim temama mrtvih priroda odaje melankoličnu dušu, traganje za nadnaravnim prostorima, pomalo prožetih Thanatosom i tamninom koja podsjeća na barokne ugođaje i slutnje smrti. Sve materijalno je prolazno, sve odlazi u zaborav, sve tone u vrijeme koje kronosovski guta naše uspomene, osame naših predaka i ostatke neponovljive prošlosti. U vitičastom ukrasu nad *bucalom* čuva se i znalački kovački dar davno umrloga majstora, kakvih više nema, u pomno složenim kamenovima prazne kuće još ječe glasovi, ispod raspuknute makulature stare knjige zapis je kojega bi trebalo odgonetnuti, u odsjaju i sjeni kaleža tajna je života i smrti, u osamljenu cvijetu skrivena je ljepota koju pjesnik kamere pronalazi, u akantusu na vrhu sačuvana kapitela jeka je antike koja je dodirнула hrvatsku obalu...

Osnovno sredstvo Zetićeve umjetnosti fotografije odnos je svjetla i sjene. Svjetlo će razotkriti strukture kamena, drveta, metala, flore, obasjati uzbibane ili glatke površine mora, prodrijeti kroz neke otvore u drevnim utvrdama, stvoriti čarobne prizore sunčeva zalaska i planine oblitati rumenilom, a površje mora zlatom. Sjene su dio života pa i zapisa o njemu: one su slojevite i javljaju se u pretapanju sa svjetlom, kao u filmu, pastelno preuzimajući svjetlu glavnu ulogu

i utapajući u duboku tamu i tišinu ono jasno i zvonko u sunčevu sjaju. Time se pjesničko i sjetno obraća gledatelju nudeći nezamjetnu partikulu u sjeni.

Kompozicija kao element slikarstva i ovdje zauzima važno mjesto: od uvećanja pojedinosti, do ritma kakve arhitektonske građevine, sudara obliha i ravnih linija, pa do veličanstvenih veduta otoka u čistom impresionističkom izboru boja i doba dana, a isto tako i divljenja pred uznemirenim i razbarušenim nebom, koje luduje ponad statične stare crkve. Kotor počiva u ljušturi zidina s masivom modrikastih planina iza leđa i čuva misao o vrijednosti prošloga. O tome je veliki Tin rekao: Pjesnici su povjesnici. Zar umjetnici fotografije to nisu?

Sakralno je sadržano u samoj ljepoti svake fotografije, a zlatni Krist koji gleda iz visa na nas zemnike, sjetit će neke na onu sjajnu misao spisatelja Nabokova: »Istina je tamo gdje je stajao Križ.«